

**"Cirkusz, fogytékosság és
befogadás:
A fenntartható
növekedés kihívásai és
útjai"**

Funded by
the European Union

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
Kihívások a cirkusz, a fogyatékoság és a befogadás területén	4
A megközelítések széttagoaltsága	4
Korlátozott hozzáférés az intézményekhez és a cirkuszi helyszínekhez	5
Speciális képzés és adaptált felszerelés hiánya	6
elégtelen intézményi elismerés és támogatás.....	8
Ajánlások a fenntartható növekedésre a cirkusz, a fogyatékoság és a befogadás területén	10
Ajánlások a megközelítések széttagoaltságának kezelésére	10
Ajánlások az intézményekhez és cirkuszi helyszínekhez való korlátozott hozzáférés kezelésére...	12
Ajánlások a speciális képzés és az adaptált felszerelés hiányának kezelésére	15
Ajánlások az intézményi elismerés és támogatás elégtelenségének kezelésére	17
Következtetés	21

Bevezetés

Az elmúlt években a cirkuszművészetben mint inkluzív, nem **FORMALIS** oktatási eszközben rejlő lehetőségek egyre nagyobb elismerést nyertek Európa-szerte. A fizikai kifejezést, a kreativitást, az együttműködést és a kockázatvállalást biztonságos és játékos környezetben ötvöző cirkuszpedagógia erőteljes keretet kínál a fiatalok – különösen a fogyatékkal élők – személyes és társadalmi fejlődéséhez. Legyen szó zsonglörködésről, egyensúlyról, légi felvételekről vagy csoportos akrobatikáról, a cirkuszi tudományágak többféle belépési pontot biztosítanak a különböző igényű gyermekek és fiatalok számára, lehetővé téve számukra, hogy saját tempójukban fejlesszék a motoros készségeket, az önbizalmat és a társadalmi kapcsolatokat.

A számos innovatív helyi és országos kezdeményezés ellenére az adaptált cirkusz területét továbbra is szétagoltság, korlátozott láthatóság és a régiók és országok közötti egyenlőtlen hozzáférés jellemzi. A gyakorló szakemberek, oktatók és intézmények gyakran elszigetelten működnek, strukturális, pénzügyi és szakmai akadályokkal szembesülve, amelyek korlátozzák programjaik elérhetőségét, minőségét és fenntarthatóságát. Az összehangolt politikák, az elismert képzési utak és a rendszerszintű támogatás hiánya továbbra is megakadályozza, hogy az inkluzív cirkusz teljes mértékben kiaknázza a benne rejlő lehetőségeket a felhatalmazás, az oktatás és a befogadás eszközeként.

Az Erasmus+ DiversAbility Circus *projekt keretében kidolgozott jelentés* célja, hogy azonosítsa a fogyatékkal élő fiatalok cirkuszi tevékenységeinek jelenlegi hiányosságait és kihívásait, és konkrét ajánlásokat tegyen a helyi, nemzeti és európai szintű cselekvésre. Terepi tapasztalatokra, esettanulmányokra, interjúkra és az olaszországi, francia, szlovén, magyar és szlovák partnerek közötti együttműködésre támaszkodva átfogó képet alkot a szakemberek és a résztvevők előtt álló akadályokról.

A jelentés két fő részből áll. Az első rész feltérképezi a területen megfigyelt kritikus hiányosságokat, beleértve a megközelítések szétagoltságát, a hozzáférés akadályait, a speciális képzés és a megfelelő felszerelések hiányát, valamint az elégtelen intézményi támogatást. A második rész egy sor megvalósítható ajánlást javasol, amelyek a politikai döntéshozókat, oktatókat, kulturális intézményeket és finanszírozó szervezeteket célozzák meg a rendszerszintű változás elősegítése és annak biztosítása érdekében, hogy az inkluzív cirkuszi gyakorlatok hozzáférhetőek, fenntarthatóak és szakmailag elismertek legyenek.

Elemzéssel és útmutatással ez a jelentés hozzá kíván járulni egy igazságosabb és befogadóbb európai cirkuszpedagógiai környezet kialakításához – egy olyan helyzethez, ahol minden fiatal, képességeitől függetlenül, teret találhat a játékhoz, az önkifejezéshez és az összetartozáshoz.

Kihívások a cirkusz, a fogyatékos és a befogadás területén

A megközelítések széttagoltsága

A fogyatékossgal élő fiatalok cirkuszi tevékenységeinek jelenlegi helyzetében az egyik legjelentősebb hiányosság a megközelítések és a pedagógiai keretek széttagoltsága.

Bár Európa-szerte számos modell jelent meg – például a *funkcionális zsonglörködés*, a *hendikep* (fogyatékossg + cirkusz) és a szélesebb körű *adaptált cirkuszi pedagógia* –, ezek gyakran párhuzamosan működnek, a gyakorlók és a szervezetek közötti következetes kommunikáció, együttműködés vagy tudáscsere nélkül.

Minden tudományág értékes betekintést és módszereket hoz a területre: a funkcionális zsonglörködés a nagyobb hozzáférhetőséget és a kognitív elkötelezettséget hangsúlyozza speciális eszközök és strukturált kihívások révén; A fogyatékossg általában terápiás és intézményi keretekben gyökerezik; Az adaptált cirkusz pedig gyakran a befogadásra és a társadalmi részvételre összpontosít a mainstream cirkuszi iskolákon keresztül.

Az e megközelítések közötti koordináció hiánya azonban számos kihíváshoz vezet:

- **A közös nyelv és szabványok hiánya:** A különböző tudományágak gyakorlói gyakran különböző terminológiákat és pedagógiai kereteket használnak, ami megnehezíti a gyakorlatok értékelését és összehasonlítását, illetve az interoperábilis képzési tantervek és anyagok megtervezését. Ez korlátozza a kollektív tudás kiépítésének képességét, és akadályozza a regionális és európai szintű együttműködést.
- **Elszigetelt kezdeményezések:** Számos kezdeményezést, különösen Közép- és Kelet-Európában (pl. Magyarországon), egyéni szereplők vagy kis szervezetek irányítják, rendszerszintű támogatás vagy integráció nélkül a szélesebb körű fogyatékossg- vagy kultúrpolitikai keretekbe. Ennek eredményeként ezek a projektek továbbra is törékenyek és fenntarthatatlanok, és korlátozottak a lehetőségek a bővítésre vagy a szakmai fejlődésre.
- **Erőfeszítések megkettőzése:** Közös platformok vagy összehangolt stratégiák hiányában a szervezetek gyakran "újra feltalálják a kereket" máshol már elérhető eszközök, módszertanok vagy berendezések fejlesztésével. Ez az erőforrások helytelen elosztását jelenti, és lelassítja az innovációt.
- **A tudás és az eszközök korlátozott mobilitása:** Mivel a módszertanokat ritkán dokumentálják szabványosított, hozzáférhető módon, és gyakran nem fordítják le vagy terjesztik nyíltan, az új szakemberek vagy szervezetek számára nehéz átvenni vagy adaptálni a meglévő gyakorlatokat. Ez különösen problémás azokon a területeken, ahol hiányzik a cirkuszi és fogyatékossggal kapcsolatos szakmai képzés.

Korlátozott hozzáférés az intézményekhez és a cirkuszi helyszínekhez

A hozzáférés továbbra is az egyik legjelentősebb akadály a fogyatékossgal élő fiatalok cirkuszi tevékenységeinek széles körű fejlesztésének és fenntarthatóságának. Ezeket a tevékenységeket általában kétféle környezetben végzik: **intézményi környezetben** (például IME – *Instituts Médico-Éducatifs*, kórházak és speciális iskolák) és **hagyományos cirkuszi helyszíneken** (beleértve a közösségi alapú cirkuszi iskolákat, kulturális központokat vagy előadótermeket). Minden kontextus saját strukturális, logisztikai és adminisztratív akadályokat jelent, amelyek korlátozzák az adaptált cirkuszi műsorok gyakoriságát és minőségét.

Intézményi környezetben a külső cirkuszi pedagógusok gyakran küzdenek a lakókhöz való hozzáférésért a szigorú adminisztratív protokollok, a védelemmel és a felelősséggel kapcsolatos jogi követelmények, valamint egyes esetekben a cirkuszi művészet pedagógiai relevanciájával vagy terápiás értékével kapcsolatos szkepticizmus miatt. Az együttműködés feltételei még akkor sem mindig optimálisak, ha hozzáférést biztosítanak. Előfordulhat, hogy a személyzet túlterhelt, és nem tudja biztosítani a szükséges támogatást, vagy nem ismeri, hogyan lehet külső facilitátorokat integrálni a meglévő oktatási vagy terápiás keretekbe. Ezenkívül gyakran hiányzik a közös szókincs és célok a cirkuszi szakemberek és az intézményi személyzet között, ami megnehezíti a tevékenységek közös tervezését és megvalósítását.

Ezzel szemben, amikor **a fogyatékossgal élő fiataloktól elvárják, hogy cirkuszi helyszínekre utazzanak**, jelentős logisztikai és környezeti kihívások merülnek fel. A tömegközlekedés gyakran nem elég alkalmas vagy megbízható a csökkent mozgásképességű, érzékszervi fogyatékossgal élő vagy kognitív fogyatékossgal élő személyek befogadására – különösen a vidéki vagy külvárosi területeken, ahol a cirkuszi terek a periferián helyezkedhetnek el. Előfordulhat, hogy a családoknak nincs idejük, erőforrásuk vagy információjuk a rendszeres részvétel megkönnyítésére. A helyszínre érve gyakran további akadályok merülnek fel: építészeti megközelíthetlenség (liftek hiánya, keskeny ajtók, egyenetlen padló), a megfelelő WC és öltözők hiánya, elsöprő érzékszervi környezet (erős fények, hangos zene) és a fogyatékossgal kapcsolatos tudatosságra képzetlen személyzet.

Ezek az akadályok a szolgáltatások szegregációjával, valamint az egészségügyi/szociális ellátórendszerek és a kulturális/oktatási ágazatok közötti ágazatközi együttműködés hiányával kapcsolatos szélesebb körű strukturális problémákat tükrözik. Számos európai országban erős a szakadék a fogyatékossgal élők számára kialakított "speciális" terek és a mainstream kulturális terek között. Ez a felosztás megerősíti a kirekesztés körforgását, ahol a fogyatékossgal élő fiatalokat zárt rendszerekbe zárják, és megfosztják őket a közösségi részvétel, a kreatív felfedezés és a befogadás lehetőségétől.

A cirkuszi szakemberek Európa-szerte jelentős aggodalmát fejezik ki a hozzáférési problémák által okozott **"kettős kirekesztés"**: egyrészt megakadályozzák őket

abban, hogy belépjenek az intézményekbe, hogy innovatív és befogadó programokat kínáljanak, másrészt a megközelíthetlenség és a támogatási mechanizmusok hiánya miatt nem tudják fogadni a fogyatékkal élő résztvevőket a saját terükben. Ez a kettős korlátozás nemcsak a fiatalok lehetőségeit korlátozza, hanem akadályozza a szakmai fejlődést és az innovációt is az adaptált cirkuszpedagógia területén.

Speciális képzés és adaptált felszerelés hiánya

Annak ellenére, hogy egyre nagyobb az érdeklődés a cirkuszi pedagógiában, mint befogadó és felhatalmazó eszközben rejlő lehetőségek iránt, méltányos végrehajtásának egyik legtartósabb akadálya továbbra is a **pedagógusok speciális képzésének hiánya és az adaptált cirkuszi felszerelések hiánya**. Ez a két hiányosság összefügg, és olyan ciklust hoz létre, amely aláássa a gyakorló szakemberek azon képességét, hogy inkluzív cirkuszi élményeket tervezzenek, nyújtsanak és tartsanak fenn a fogyatékkal élő fiatalok számára.

A cirkuszi szakemberek gyakran kapnak képzést az előadói készségek és az általános pedagógia terén, de **nagyon kevesen férnek hozzá strukturált, akkreditált képzéshez**, amely felkészíti őket arra, hogy kifejezetten fizikai, érzékszervi vagy kognitív fogyatékossgal élő személyekkel dolgozzanak. Ennek eredményeként sok jó szándékú pedagógus eszközök és önbizalom nélkül marad ahhoz, hogy módszereit sokszínű csoporthoz igazítsa. Ez a szakadék különösen hangsúlyos a cirkuszi művészettel és előadóművészettel kapcsolatos nemzeti szakképzési és felsőoktatási tantervekben, amelyek inkább a technikára és a művészi kifejezésre összpontosítanak, mint az inkluzív gyakorlatokra vagy a fogyatékossgal kapcsolatos tudatosságra.

Ráadásul a fogyatékossgal élő ifjúsági munkások és pedagógusok – például az IME (Instituts Médico-Éducatifs), a kórházak vagy a speciális iskolák munkatársai – gyakran nem rendelkeznek cirkuszpedagógiai képzettséggel. A két szakmai világ (cirkusz és fogyatékossgal élők támogatása) közötti kölcsönös megértés és keresztképzés hiánya akadályozza a programok közös felépítését, és az együttműködés elszalasztott lehetőségeihez vezethet.

Egyes szervezetek, mint például a *Cirque du Soleil* szociális cirkuszi kezdeményezése vagy

Az Egyesült Királyságban a rendkívüli testületek rövid távú képzési modulokat kezdtek kidolgozni, de ezek továbbra is elszigeteltek, alulfinanszírozottak, és nehezen hozzáférhetők a szabadúszó szakemberek vagy a kis szervezetek számára. Franciaországban a BISAC (Brevet d'Initiateur Spécialisé en Arts du Cirque) az adaptált cirkusz ritka, államilag elismert okleveleinek egyikét kínálja, de elérhetősége földrajzilag korlátozott, és európai szinten még nem harmonizált.

Ez a helyzet rávilágít arra, **hogy koherensebb, széles körben elérhető képzési útvonalra van szükség**, amelyet ideális esetben az országok között olyan mechanizmusok révén ismernek el, mint az EKKR (Európai Képesítési Keretrendszer). Ilyen képzés nélkül a cirkuszi pedagógusok azt kockáztatják, hogy akaratlanul is kirekesztő környezetet teremtenek, vagy nem felelnek meg a fogyatékkal élő résztvevők igényeinek.

A képzési szakadékkal párhuzamosan az **adaptált cirkuszi felszerelések hiánya** komoly akadályt jelent a részvétel és a befogadás előtt. A szokásos cirkuszi kellékek - zsonglőrlabdák, diablo, poi, egyensúlydeszkák, kötél - gyakran nem alkalmasak mozgáskorlátozott, látássérült vagy koordinációs nehézségekkel küzdő egyének számára. Bizonyos esetekben a berendezés fizikailag hozzáférhetetlen vagy akár nem biztonságos is lehet jelentős alkalmazkodás nélkül.

A terület néhány úttörője elkezdett foglalkozni ezzel a kérdéssel. Nevezetesen, *Craig Quat*, a "funkcionális zsonglőrködés" vezető szószólója kifejlesztett egy sor kelléket, amelyeket kifejezetten arra terveztek, hogy lehetővé tegyék a különböző fizikai és kognitív képességekkel rendelkező emberek számára, hogy cirkuszi technikákkal foglalkozzanak. Munkája azonban továbbra is kevésbé terjedt, és kevés oktató fér hozzá az ilyen eszközök megismétléséhez vagy adaptálásához szükséges ismeretekhez vagy erőforrásokhoz.

A legtöbb gyakorló még mindig **rögtönzött adaptációkra támaszkodik** – a zsonglőrlabdák léggömbökkel való helyettesítésére, a mozgások egyszerűsítésére, a szőnyegek használatára a biztonság érdekében – ahelyett, hogy professzionálisan megtervezett, skálázható és univerzálisan használható eszközökhöz férne hozzá. Ez az improvizációra való támaszkodás, bár találékony, korlátozza az inkluzív cirkuszi programok következetességét és pedagógiai mélységét. Ez további terhet ró a pedagógusokra is, akiknek intézményi vagy pénzügyi támogatás nélkül folyamatosan újra kell feltalálniuk az eszközöket és technikákat.

Továbbá **nincs közös európai adattár** az adaptált berendezések terveiről vagy specifikációjáról. A szabványosítás hiánya megnehezíti az eszközök értékelését vagy összehasonlítását, az innovációk határokon átnyúló megosztását vagy annak biztosítását, hogy a berendezések megfeleljenek a biztonsági előírásoknak. A koordináció hiánya aláássa az inkluzív cirkuszi kezdeményezések skálázhatóságát, és elriasztja az innovációba való befektetést.

Ezeknek a hiányosságoknak – a korlátozott képzésnek és a nem megfelelő felszerelésnek – együttes hatása korlátozza **az inkluzív cirkuszi gyakorlatok fenntarthatóságát és skálázhatóságát**. Néhány kivétellel a legtöbb szervezet egyszeri workshopokat vagy rövid távú projekteket tart, amelyek nagy hatással vannak, de képzett személyzet és megfelelő eszközök nélkül küzdenek a kezdeményezések fenntartásával vagy bővítésével. Az intézményesített támogatás hiánya azt jelenti, hogy az inkluzív cirkusz gyakran perifériás vagy kísérleti tevékenység marad, nem pedig az oktatási vagy kulturális programok integrált része.

Ez a széttöredezettség **egyenlőtlenséget is teremt a hozzáférésben**: csak azok a régiók vagy szervezetek tudnak következetes, magas színvonalú befogadó cirkuszi élményt nyújtani, amelyek kivételes elhivatottsággal és erőforrásokkal rendelkeznek. Mások lemaradnak, és az általuk szolgált fiatalok továbbra is ki vannak zárva a cirkuszi pedagógia fizikai, társadalmi és érzelmi előnyeiből.

Elégtelen intézményi elismerés és támogatás

A fogyatékossgal élő fiatalok számára adaptált cirkuszi tevékenységek fejlesztésének és fenntarthatóságának egyik legkritikusabb akadálya a **formális intézményi elismerés és a rendszerszintű támogatás hiánya**. Európa-szerte gyakran politikai célkitűzésként tartják fenn a fogyatékossgal élő személyek kulturális és fizikai tevékenységekbe való bevonását, de az inkluzív cirkusz területén hozott konkrét intézkedések és hosszú távú beruházások továbbra is széttörédezettek, következetlenek és nagymértékben függenek az alulról szerveződő lendületre.

Az olyan országokban, mint Szlovákia, az inkluzív cirkuszi gyakorlat jelenlegi tájképe jól példázza ezt a helyzetet. Az adaptált cirkuszi tevékenységeket elsősorban **motivált egyének, kis kollektívák vagy elszigetelt nonprofit szervezetek kezdeményezik és tartják fenn**, gyakran minimális finanszírozással és formális intézményi támogatás nélkül. Ezek a kezdeményezések, bár gazdagok kreativitásban és elkötelezettségben, krónikus instabilitással szembesülnek a rövid távú projektfinanszírozástól, az önkéntes munkától vagy a szociális szolgáltató intézményekkel való szórványos együttműködéstől való függésük miatt.

Az inkluzív művészeteket támogató nemzeti stratégiák vagy strukturált programok **hiánya** azt jelenti, hogy ezek az erőfeszítések marginálisak, kiszolgáltatottak a kiegészítésnek és korlátozottak. Még a társadalmi cirkusz erősebb hagyományaival rendelkező országokban is – például Franciaországban, Belgiumban vagy az Egyesült Királyságban – a területet nem mindig ismerik el a formális oktatás, az ifjúsági szolgáltatások vagy a fogyatékossgal élők támogatási rendszereinek legitim elemeként. Az intézményi jóváhagyás hiánya korlátozza a tartós finanszírozáshoz való hozzáférést, akadályozza a személyzet professzionalizálódását, és korlátozza a sikeres modellek terjesztését és bővítését.

Nagyon kevés nemzeti oktatási vagy egészségügyi politika hivatkozik kifejezetten a **cirkuszi pedagógiára, mint a befogadás eszközére**. Ahol léteznek utalások a "befogadás művészetére", általában általánosak maradnak, vagy a hagyományosabb formákat, például a zenét vagy a vizuális művészeteket részesítik előnyben. A cirkuszt gyakran még mindig hiánypótlónak vagy rekreációs tevékenységnek tekintik, nem pedig a **fizikai, kognitív és társadalmi fejlődés strukturált, bizonyítékokon alapuló módszertanaként**.

Ráadásul a szociális cirkuszi pedagógusok szakmai státusza nagyrészt meghatározatlan marad. A legtöbb EU-országban nincs olyan elismert képesítési vagy minősítési út, amely felkészítené a szakembereket a cirkusz és a fogyatékossgal élők támogatásának metszéspontjában való munkavégzésre. Ez jogi és adminisztratív akadályokat gördít a közintézményekben, például iskolákban vagy speciális gondozási központokban működni kívánó szakemberek számára. Az intézmények viszont gyakran vonakodnak külső cirkuszi szakembereket fogadni biztosítási, felelősségi vagy megfelelési aggályok miatt – különösen, ha kiskorúakkal vagy összetett igényű személyekkel dolgoznak.

Az elismerés hiányának másik jelentős hatása a **stabil finanszírozáshoz való korlátozott hozzáférés**. Az adaptált cirkuszi kezdeményezések jellemzően rövid

távú támogatásokra támaszkodnak, például az Erasmus+-ra, a kis kulturális alapokra vagy a helyi társadalmi innovációs pályázatokra. Bár ezek a források lehetővé teszik a kísérletezést és a kezdeti megvalósítást, ritkán biztosítják a **folytonosság, a személyzet megtartása, az infrastruktúra karbantartása vagy a longitudinális értékelés biztosításához szükséges alapvető finanszírozást.**

Például az olyan szervezetek, mint a *Zsonglőr Egyesület* Magyarországon kínálhatnak workshopokat a sajátos nevelési igényű gyermekek számára, de gyakran nincs külön költségvetési tétel a befogadásra. Hasonlóképpen, sok cirkuszi iskola, amely vegyes képességű csoportokkal dolgozik, küzd a hozzáférhető közlekedéshez, a támogató személyzethez vagy az adaptált felszereléshez, mivel ezek a tárgyak nem jogosultak a szokásos művészeti vagy oktatási finanszírozási források keretében.

Ez a **bizonytalan pénzügyi modell elriasztja a hosszú távú tervezést**, akadályozza a közszolgáltatásokkal való partnerség kialakítását, és növeli a lelkes, de alulfizetett vagy fizetetlen szakemberektől való függőséget. Gátolja a robusztus hatásmérést is, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy meggyőzzük a politikai döntéshozókat és a finanszírozókat az inkluzív cirkusz értékéről.

Ezeknek a strukturális gyengeségeknek a kumulatív hatása az, hogy az **adaptált cirkusz továbbra is alulértékelt és kihasználatlan a befogadás, az oktatás és a rehabilitáció eszközeként.** Az egyértelmű elismerés hiánya a következőkhöz vezet:

- 🏠 **Az inkluzív cirkuszra szakosodott pedagógusok** állandó állásainak hiánya,
- 🏠 **Tisztázatlan karrierutak** az e területre belépni kívánó fiatal szakemberek számára,
- 🏠 **Gyenge integráció az ágazatközi hálózatokba**, beleértve az egészségügyet, az oktatást és a fogyatékkal élő szolgáltatásokat,
- 🏠 **Korlátozott lehetőségek a formális kutatásra és a bizonyítékok gyűjtésére**, ami tovább csökkenti annak láthatóságát és vélt legitimitását.

Azokban az országokban, ahol a művészet és a befogadás nem kapcsolódik szisztematikusan egymáshoz, például Közép- és Kelet-Európa egyes részein, még nagyobb a kockázata annak, hogy az inkluzív cirkuszt opcionális, tanórán kívüli kísérletnek tekintik, nem pedig a **társadalmi részvétel és a társadalmi szerepvállalás stratégiai mozgatórugójának.**

Ajánlások a fenntartható növekedésre a cirkusz, a fogytékosság és a befogadás területén

Ajánlások a megközelítések széttagoltságának kezelésére

Az adaptált cirkusz területén belüli széttöredezettség több vízió és tudományág – például a *funkcionális zsonglörködés*, a *Handicirque* és a *cirque adapté* – *együttéléséből fakad*, amelyek mindegyike egymástól függetlenül, különböző kulturális, nemzeti vagy intézményi kontextusban fejlődik ki. Bár ez a sokszínűség gazdag kísérletezéshez vezetett, olyan silókat is létrehozott, amelyek Európa-szerte korlátozzák az inkluzív gyakorlatok kölcsönös tanulását, koherenciáját és skálázhatóságát. Ennek a széttagoltságnak a leküzdéséhez stratégiai koordinációra, megosztott tudásinfrastruktúrákra és a diszciplináris és földrajzi határokon túlmutató inkluzív pedagógiai keretek kialakítására van szükség.

1. Tudományágak közötti párbeszéd és tematikus szövetségek létrehozása

A széttagoltság csökkentésének első lépése a különböző gondolkodási és gyakorlati iskolák közötti párbeszéd szándékos előmozdítása. Támogatni kell a helyi, nemzeti és európai szintű kezdeményezéseket, amelyek művészeket, oktatókat, terapeutákat, fogyatékkal élő szakértőket és kutatókat hívnak össze, akik az adaptált cirkusz különböző területein dolgoznak. Ezek a cserék – szimpóziumokon, tematikus fórumokon vagy együttműködési műhelyeken keresztül – azonosíthatják a közös pedagógiai alapokat és terminológiát, kiemelhetik a kiegészítő módszereket, és ösztönözhetik az együttműködésen alapuló kísérletezést.

Például egy strukturált európai fórum összehozhatná a funkcionális zsonglörképzés gyakorlóit (például azokat, akiket Craig Quat munkája inspirált), a franciaországi *Handicirque* kollektívák oktatóit és az inkluzív teljesítménytáncok tanulmányokban részt vevő kutatókat. Egy ilyen fórumot elősegíthetnének olyan hálózatok, mint az EYCO, vagy az Erasmus+ vagy a Kreatív Európa keretében finanszírozott hálózatok azzal a céllal, hogy olyan közös szókincset és pedagógiai szöveget alakítsanak ki, amely javítja a kölcsönös megértést és támogatja a mobilitást.

2. Hibrid pedagógiai modellek kidolgozása

Ahelyett, hogy a területet egyetlen modell alatt egyesítenék, a cél a hibrid pedagógiák kidolgozása kell, hogy legyen, amelyek integrálják a különböző megközelítések elemeit. A ritmust, a modularitást és a kognitív elkötelezettséget hangsúlyozó funkcionális zsonglörködés kombinálható a terápiás cirkuszi modellek érzékszervi befogadó technikáival és a közösségi alapú *cirque adapté* részvételi hangsúlyával. Ezzel a szakemberek inkluzív tanterveket hozhatnak létre, amelyek a résztvevők különböző fizikai, kognitív és társadalmi profiljaihoz igazodnak.

Kísérleti programokat kell finanszírozni az ilyen hibrid modellek tesztelésére különböző kontextusokban (városi, vidéki, intézményi és közösségi alapú), fogyatékkal élő fiatalok bevonásával. E kísérleti projektek eredményeit dokumentálni kell, és nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni, amelyek konkrét alapot biztosítanak a szélesebb körű végrehajtáshoz.

3. Hozzon létre nyílt hozzáférésű platformokat a dokumentációhoz és a megosztáshoz

Az integráció egyik legjelentősebb akadálya a hozzáférhető, központosított dokumentáció hiánya. Sok sikeres gyakorlat publikálatlan marad, dokumentálatlan, vagy csak szóban vagy zárt hálózatokon belül osztják meg. Ennek kezelésére létre kell hozni egy többnyelvű, nyílt hozzáférésű online platformot, amely a módszertanok, az üléstervek, az alkalmazkodási útmutatók, az értékelési eszközök és az esettanulmányok élő tárházaként szolgál.

Ezt a platformot egy európai hálózat vagy ernyőszervezet üzemeltetheti, és összekapcsolhatja a meglévő struktúrákkal, például a SALTO-YOUTH, AZ EPALE vagy az Erasmus+ projekteredményplatformmal. A hozzászólásokat szakértői értékelésnek kell alávetni, és metaadatokat (pl. fogyatékoság típusa, kognitív funkció szintje, használati kontextus) kell ellátni a navigáció és a replikáció megkönnyítése érdekében.

4. Az interdiszciplináris gyakorlat kutatásának és értékelésének támogatása

Az állami és magán finanszírozó szervezeteknek be kell fektetniük a fogyatékosággal élők számára a különböző cirkuszi módok pedagógiai értékével kapcsolatos összehasonlító és interdiszciplináris kutatásokba. A kutatási projektek olyan kérdéseket vizsgálhatnak, mint például:

- Milyen motoros vagy kognitív előnyöket kínálnak a funkcionális zsonglör rutinok a légi vagy egyensúlyalapú technikákkal szemben?
- Miben különbözik a csoportdinamika a teljesítményközpontú és a terápiás megközelítések között?
- Milyen pszichológiai eredmények (pl. felhatalmazás, kommunikáció, motiváció) vannak a különböző adaptált tudományágak között?

A longitudinális vizsgálatok és a nemzetek közötti összehasonlítások segíthetnek olyan empirikus bizonyítékok létrehozásában, amelyek alátámasztják az adaptált cirkuszi gyakorlat skálázhatóságát és professzionalizálódását, és amelyek megalapozzák a nemzeti tanterveket és az európai kereteket.

5. a kölcsönös elismerés és a keresztképzés ösztönzése

A szakmai szintű széttagoltság csökkentése érdekében a nemzeti cirkuszi szövetségeknek és képzési szolgáltatóknak törekedniük kell a kompetenciák és a képzési órák kölcsönös elismerésére a különböző megközelítések között. A *Handicirque gyakorlóinak* képesnek kell lenniük arra, hogy moduláris keresztképzési programokon és mobilitási rendszereken keresztül továbbfejlesszék a funkcionális cirkuszt, és fordítva.

Erőfeszítéseket kell tenni annak biztosítására is, hogy a kiigazított cirkuszi minősítések (például a franciaországi BISAC) a származási országukon kívül is ismertek és hozzáférhetők legyenek, és esetleg európai szinten harmonizálhatók legyenek olyan eszközökkel, mint az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR).

6. Az inkluzív nyelv és az interkulturális mediáció előmozdítása

A széttöredezettség utolsó rétege a nyelvi és kulturális különbségekből fakad. Az olyan kifejezések, mint a "funkcionális zsonglörködés", "befogadó cirkusz", "társadalmi cirkusz" és "terápiás cirkusz" nem mindig ugyanazt jelentik az országokban. A közös lexikont közösen kell kidolgozni és lefordítani az európai nyelvek között, lehetővé téve a határokon átnyúló egyértelműbb kommunikációt és mélyebb megértést. A fogyatékossgal és a művészeti ágazatban tapasztalattal rendelkező interkulturális közvetítőket vagy fordítókat be kell vonni ebbe a folyamatba a nyelvi hozzáférhetőség és árnyalatok biztosítása érdekében.

Összefoglalva, az adaptált cirkusz területén a széttöredezettség csökkentése nem a különböző gyakorlatok homogenizálásáról szól, hanem inkább a kölcsönös tiszteletet, tanulást és koordinációt lehetővé tevő hidak építéséről. A tudományágak összekapcsolásával, a tudásmegosztással, a hibrid módszertanok közös fejlesztésével és a kollektív infrastruktúrába való befektetéssel az érdekelt felek Európa-szerte elősegíthetik az inkluzív cirkuszi gyakorlatok egységesebb, ellenállóbb és hatásosabb ökoszisztémáját – olyat, amely képességeitől függetlenül teljes mértékben felhasználja minden fiatal kreativitását és potenciálját.

Ajánlások az intézményekhez és cirkuszi helyszínekhez való korlátozott hozzáférés kezelésére

A hozzáférés továbbra is az egyik legjelentősebb és legtartósabb akadály a fogyatékossgal élő fiatalok cirkuszi tevékenységekben való részvételének. Akár a cirkuszi helyszínek fizikai megközelíthetetlensége, akár a közlekedéssel kapcsolatos logisztikai nehézségek, akár a külső pedagógusok iskolákba, kórházakba vagy gondozási központokba való integrálásának intézményi bonyolultsága miatt, az eredmény ugyanaz: a fogyatékossgal élő fiatalokat rutinszerűen kizárják olyan

lehetőségekből, amelyek egyébként támogathatnák társadalmi befogadásukat, fizikai fejlődésüket és kreatív kifejezésüket.

Ez a kihívás különösen nyilvánvaló abban a két domináns modellben, amelyeken keresztül jelenleg adaptált cirkuszt nyújtanak. Az elsőben a cirkuszi gyakorlók olyan speciális intézményekbe keresnek bejutást, mint az IME-k (Instituts Médico-Educatifs), kórházak vagy gyógypedagógiai iskolák. A másodikban ugyanezek az intézmények elvárják, hogy külső cirkuszi helyszínekre vigyék résztvevőiket. Mindkét megközelítés komoly és gyakran egymást átfedő akadályokba ütközik.

1. Strukturális akadályok az intézményi környezetben

Sok országban, különösen azokban, ahol a közintézmények erősen szabályozottak, a külső cirkuszi szakemberek orvosi vagy oktatási környezetbe való beengedése összetett folyamat. A felelősséggel, a védelemmel, a cirkuszi pedagógia ismeretének hiányával és a merev bürokratikus eljárásokkal kapcsolatos aggodalmak gyakran megakadályozzák az ilyen együttműködéseket. Előfordulhat, hogy az intézmények nem rendelkeznek személyzeti kapacitással a közös ülések felügyeletéhez, vagy nem ismerik a cirkuszi megközelítések lehetséges előnyeit.

Az ígéretes modellek azonban a rendszerszintű integráció lehetőségét mutatják. Franciaországban a helyi cirkuszi iskolák és az IME közötti hosszú távú együttműködés oda vezetett, hogy a heti workshopok beépültek az intézményi tantervekbe. Ezeket a partnerségeket gyakran regionális kulturális ügynökségek vagy megyei egészségügyi szolgálatok támogatják, fenntartható keretet teremtve a megvalósításhoz. Ezekben az esetekben a cirkuszi pedagógusok a szélesebb oktatási vagy terápiás csapat részeként válnak elismertté, idővel bizalmat és megosztott tudást építve.

E modell megismétlésének támogatása érdekében a nemzeti és regionális hatóságoknak:

- Hozzon létre **szabványosított protokollokat és megállapodásokat**, amelyek meghatározzák az intézmények és a kulturális szolgáltatók közötti együttműködés feltételeit.
- Közös **képzési lehetőségeket kínál**, ahol a cirkuszi pedagógusok és az intézményi személyzet közösen dolgozhatnak ki befogadó programokat, megérthetik egymás szakmai kultúráját és összehangolhatják a célokat.
- Olyan közfinanszírozású kísérleti rendszerek **kidolgozása**, amelyek beágyazzák az inkluzív cirkuszi tevékenységeket az intézményi rutinokba, beépített értékelési elemekkel a hatás és a méretezhetőség értékelésére.

2. A külső cirkuszi helyszínek fizikai és logisztikai akadályai

Azoknak az intézményeknek vagy családoknak, amelyek fogyatékkal élő fiatalokat próbálnak cirkuszi iskolákba vagy helyszínekre vinni, a kihívások ugyanolyan ijesztőek. Sok cirkuszi tér egykori ipari épületekben vagy ideiglenes építményekben található, amelyekből hiányzik az alapvető akadálymentesítési infrastruktúra, például rámpák, liftek, átalakított mellékhelyiségek vagy vizuális/audio navigációs

segédeszközök. Ezekre a területekre gyakran korlátozott a tömegközlekedés, és a csoportos utazással kapcsolatos költségek és kockázatok magasak.

Innovatív válasz a mobil cirkuszi műhelyek kifejlesztése, ahol a facilitátorok hordozható eszközökkel és adaptálható óraformátumokkal közvetlenül az iskolákba és központokba utaznak. Ez nemcsak a közlekedéssel kapcsolatos akadályokat szünteti meg, hanem lehetővé teszi a fiatalok számára, hogy ismerős, stresszmentes környezetben vegyenek részt a cirkuszban. Hasonlóképpen, **az Egyesült Királyságban székhellyel rendelkező Extraordinary Bodies szervezet** létrehozott egy modellt a teljesen hozzáférhető turnézó előadásokhoz, biztosítva, hogy minden helyszínt – a színpadon és a színpalak mögött – úgy tervezzenek meg, hogy minden képességű művészt és közönséget befogadjanak.

Az ilyen megközelítések kiterjesztése érdekében a következő ajánlásokat kell figyelembe venni:

- **Fektessen be a mobil cirkuszi infrastruktúrába**, beleértve a moduláris berendezéseket, összecusukható szőnyeget, szenzoros kellékeket és akadálymentesített szállítóeszközöket. Ezek a mobil egységek vidéki területeket, kis intézményeket vagy rosszul ellátott városi övezeteket szolgálhatnak ki.
- **Finanszírozza a cirkuszi iskolák és terek akadálymentesítési felújítását** a kulturális infrastruktúra állami támogatásain keresztül. Ezek magukban foglalhatják a fizikai felújításokat és a kiegészítő technológiák, például hallóhurkok, tapintható padlójelzők és kommunikációs segédeszközök beszerzését.
- **Támogassa az inkluzív közlekedési szolgáltatókkal**, például taxiszövetkezetekkel vagy kerekesszékekkel megközelíthető iskolabuszokkal való partnerségeket, a családok és intézmények költségeinek egy részét fedező támogatásokkal.
- **Az előadóművészeti vagy turisztikai ágazathoz hasonló helyszíntanúsítási rendszerek ösztönzése és nyilvános elismerése a magas szintű akadálymentesítési normákat elérő cirkuszi iskolák számára.**

3. A befogadás integrálása a tervezési és finanszírozási normákba

A fogyatékossgal élők kulturális tevékenységekbe való bevonását túl gyakran nem alapvető követelményként, hanem opcionális kiegészítésként kezelik. A hozzáférés kérdésének valódi megoldása érdekében a kormányoknak és a finanszírozóknak be kell építeniük a hozzáférhetőséget és a befogadást a tervezés, a finanszírozás és az értékelés minden szakaszába.

Ezt a következőkkel lehet megtenni:

- **Az akadálymentesítés finanszírozási kritériummá tétele** a kulturális vagy ifjúsági projektek nyilvános felhívásaiban, megkövetelve a pályázóktól, hogy foglalkozzanak azzal, hogy programjuk hogyan fogja figyelembe venni a különböző igényeket.

- 🏠 Kötelezővé teszi, hogy minden államilag finanszírozott kulturális helyszínen dolgozzon ki és tegyen közzé **akadálymentesítési cselekvési terveket**, amelyeket háromévente felülvizsgálják és frissítenek.
- 🏠 Kifejezetten **az inkluzív tájékoztatási programokra és a hozzáférés javítására szánt finanszírozási vonalak létrehozása, egyszerűsített pályázati eljárásokkal és a kis szervezetek támogatásával.**
- 🏠 A fogyatékkal élők befogadására vonatkozó referenciaértékek **beépítése a fiatalok részvételére, a művészeti oktatásra és a társadalmi kohézióra vonatkozó nemzeti stratégiákba.**

4. Építsen bizalmat és hosszú távú kapcsolatokat

Végül, a hozzáférés nem csak a fizikai térről szól, hanem a bizalomról is. Sok intézmény és család továbbra is habozik részt venni a cirkuszi tevékenységekben a sérülésektől való félelem, a cirkuszi pedagógia megértésének hiánya, a túlstimuláció vagy a viselkedési kihívások miatti aggodalmak miatt. A bizalom kiépítéséhez elengedhetetlenek a hosszú távú kapcsolatok és a közös tervezési folyamatok.

A programoknak:

- 🏠 Vonja be a gondozókat, a tanárokat és a támogató személyzetet a tevékenységek tervezésébe és értékelésébe.
- 🏠 Biztosítson **"nyílt napot"**, ahol az intézmények megfigyelhetik vagy kipróbálhatják a cirkuszi tevékenységeket, mielőtt elköteleznék magukat egy program mellett.
- 🏠 Hozzon létre **több ülésből álló formátumokat** fokozatos előrehaladással, nem pedig egyszeri workshopokkal, lehetővé téve a résztvevők számára, hogy megismerkedjenek a térrel, a személyzettel és a rutinokkal.

Összefoglalva, a fogyatékkal élő fiatalok adaptált cirkuszi tevékenységekhez való hozzáféréseinek javítása megköveteli az ad hoc, projektalapú kezdeményezésekről a rendszerszintű, infrastrukturális szintű változásokra való áttérést. Az intézményi, fizikai, logisztikai és attitűdbeli akadályok összehangolt politikával, finanszírozással és gyakorlattal történő kezelésével az alkalmi befogadástól a következetes részvétel felé mozdulhatunk el – biztosítva, hogy a cirkusz mindenki számára az összetartozás, a felhatalmazás és az öröm terévé váljon.

Ajánlások a speciális képzés és az adaptált felszerelés hiányának kezelésére

Az inkluzív cirkuszi gyakorlatok fejlődését két fő kihívás akadályozza: a pedagógusok speciális képzésének hiánya és az adaptált képzések korlátozott elérhetősége berendezés. E kérdések megoldásához sokrétű megközelítésre van szükség, amely magában foglalja a tantervfejlesztést, az erőforrások megosztását, az interdiszciplináris együttműködést és a fenntartható finanszírozási mechanizmusokat.

1. Szabványosított, akkreditált képzési programok kidolgozása és megvalósítása

Az inkluzív cirkuszi pedagógia professzionalizálásához elengedhetetlen az Európai Unióban elismert szabványosított képzési programok létrehozása. Ezeket a programokat cirkuszi iskolák, egyetemek és képzési szolgáltatók közötti partnerségen keresztül kell kidolgozni, biztosítva egy átfogó tantervet, amely a következőket tartalmazza:

- **Inkluzív pedagógiai technikák:** Stratégiák a cirkuszi tevékenységek adaptálására a különböző fogyatékoságokhoz.
- **Biztonság és kockázatkezelés:** Protokollok minden résztvevő jólétének biztosítására.
- **Együttműködési gyakorlatok:** Az egészségügyi szakemberekkel, oktatókkal és családokkal való hatékony együttműködés módszerei.

Az ifjúsági és szociális cirkuszi pedagógiai alaptantern az ilyen kezdeményezések alapmodelljeként szolgál.

2. Hozzon létre egy nyílt forráskódú adattárat az adaptált berendezéstervekhez

Az adaptált cirkuszi felszerelések tervezésének és használati irányelveinek központosított, nyílt hozzáférésű tárházának létrehozása lehetővé teszi a gyakorlók számára, hogy az eszközöket a helyi igényeknek megfelelően replikálják és testreszabják. Ennek az adattárnak tartalmaznia kell:

- **Tervezési tervek:** Részletes vázlatok az adaptált berendezések felépítéséhez.
- **Oktató videók:** A berendezések használatának és karbantartásának bemutatása.
- **Felhasználói visszajelzés:** Platform, ahol a szakemberek megoszthatják tapasztalataikat és fejlesztéseiket.

Az olyan szervezetek, mint a Quat Props, úttörő szerepet játszottak az inkluzív zsonglőrfelszerelések és oktatási források fejlesztésében, példázva a nyílt forráskódú együttműködésben rejlő lehetőségeket.

3. Az interdiszciplináris együttműködés előmozdítása a berendezések innovációja érdekében

A cirkuszi művészek, foglalkozási terapeuták, mérnökök és pedagógusok közötti együttműködés ösztönzése innovatív eszközök és módszerek közös tervezéséhez vezethet. Az interdiszciplináris műhelyek és kutatási projektek elősegíthetik:

- **Igényfelmérés:** A fogyatékosággal élő résztvevők által tapasztalt konkrét kihívások azonosítása.
- **Prototípus fejlesztés:** Különböző képességekhez igazított új berendezések tervezése és tesztelése.

 Tudáscsere: A legjobb gyakorlatok megosztása a tudományágak között a program hatékonyságának növelése érdekében.

Az ilyen együttműködések sikeresnek bizonyultak a terápiás elvek cirkuszi képzésbe való integrálásában, ezáltal javítva a hozzáférhetőséget és a résztvevők elkötelezettségét.

4. A kutatás, fejlesztés és terjesztés finanszírozásának biztosítása

A kialakított felszerelések és képzési anyagok létrehozásának és terjesztésének támogatása érdekében célzott finanszírozási mechanizmusokat kell létrehozni. A lehetséges intézkedések a következők:

 Támogatási programok: Pénzügyi támogatás nyújtása inkluzív cirkuszi forrásokat fejlesztő szervezetek számára.

 Támogatások: Támogatások felajánlása adaptált berendezések gyártásához és beszerzéséhez.

 Kutatásfinanszírozás: Források elkülönítése olyan tanulmányokhoz, amelyek értékelik az inkluzív cirkuszi gyakorlatok hatékonyságát.

Az európai finanszírozási programok, mint például az Erasmus+ és a Kreatív Európa e kezdeményezések eszközeként szolgálhatnak, előmozdítva az innovációt és a határokon átnyúló együttműködést.

5. Dokumentálja és ossza meg az úttörő szervezetek bevált gyakorlatait

A sikeres modellek kiemelése új kezdeményezéseket inspirálhat és irányíthat.

Ezeknek a gyakorlatoknak az esettanulmányokon, oktatási anyagokon és képzéseken keresztül történő dokumentálása megkönnyítheti a tudásátadást és ösztönözheti a széles körű elfogadást.

Ezen ajánlások végrehajtásával az érdekelt felek kezelhetik a speciális képzés és a kiigazított felszerelés kritikus hiányosságait, elősegítve a befogadóbb és hozzáférhetőbb környezetet a cirkuszi művészeti közösségen belül.

Ajánlások az intézményi elismerés és támogatás elégtelenségének kezelésére

Annak ellenére, hogy egyre több bizonyíték van arra, hogy az inkluzív cirkuszi gyakorlatok átalakító hatással vannak a fogyatékkal élőkre, a terület továbbra is kihívásokkal néz szembe az intézményi elismeréssel és támogatással kapcsolatban. Ahhoz, hogy az inkluzív cirkusz elszigetelt kezdeményezésekből a kulturális, oktatási és egészségügyi rendszerek fenntartható és integrált elemévé váljon, több szinten összehangolt fellépésekre van szükség.

1. Politikai érdekképviselet és stratégiai összehangolás

Az inkluzív cirkusz nemzeti és regionális kereteken belüli státuszának emelése érdekében a célzott érdekképviseleti erőfeszítéseknek a következőkre kell irányulniuk:

- **Az inkluzív cirkusz integrálása a közpolitikákba:** Támogassa az inkluzív cirkusz beépítését a kultúrával, az oktatással, az ifjúságfejlesztéssel és a fogyatékossgal élők jogaival kapcsolatos nemzeti stratégiákba.
- **Meglévő keretrendszerek kihasználása:** Használja ki az olyan platformokat, mint az európai
A szociális jogok pillére és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló uniós stratégia (2021–2030) célja, hogy az inkluzív cirkuszt a társadalmi befogadás és a kulturális részvétel eszközeként pozicionálja.
- **Az érdekelt felek bevonása:** Működjön együtt a politikai döntéshozókkal, a kulturális intézményekkel és a fogyatékossgal élők érdekképviseleti csoportjaival egy olyan koalíció kialakítása érdekében, amely támogatja az inkluzív cirkuszi gyakorlatok intézményesítését.

2. Integráció a közintézményekbe

Az inkluzív cirkusz közintézményekbe való beépítésének elősegítéséhez a következőkre van szükség:

- **Jogi keretek létrehozása:** Dolgozzon ki egyértelmű irányelveket és megállapodásokat, amelyek lehetővé teszik a minősített cirkuszi pedagógusok számára, hogy iskolákban, kórházakban és fogyatékossgal élők támogató központjaiban működjenek.
- **Együttműködési modellek létrehozása:** Ösztönözze a cirkuszi szervezetek és a közintézmények közötti partnerségeket a résztvevők sajátos igényeinek megfelelő programok közös megtervezésére.
- **Intézményi támogatás biztosítása:** Források elkülönítése az intézményi személyzet képzésére és a létesítmények átalakítására az inkluzív cirkuszi tevékenységek befogadására.

3. Szakmai elismerés és akkreditáció

A terület professzionalizálása és a minőségi szabványok biztosítása:

- **Elismert képesítések kidolgozása:** Együttműködés az illetékes minisztériumokkal az inkluzív cirkuszi pedagógusok akkreditált képzési programjainak létrehozásában, amelyek összhangban vannak az olyan keretrendszerekkel, mint az Európai Képesítési Keretrendszer (EQF).
- **Kompetenciák szabványosítása:** Határozza meg az inkluzív cirkuszi szakemberek alapvető kompetenciáit és tanulási eredményeit az országok közötti kölcsönös elismerés megkönnyítése érdekében.
- **Karrierutak népszerűsítése:** Világos karrierpályák és szakmai fejlődési lehetőségek kialakítása az inkluzív cirkuszi szektorban dolgozók számára.

4. Célzott finanszírozási mechanizmusok

A fenntartható pénzügyi támogatás kulcsfontosságú az inkluzív cirkusz növekedéséhez:

- **Hozzon létre konkrét finanszírozási vonalakat:** Hozzon létre az inkluzív művészeteknek szánt támogatásokat és támogatásokat, amelyek olyan szempontokat fednek le, mint a felszerelés, az akadálymentesítési intézkedések, a személyzet képzése és a program értékelése.
- **Egyszerűsítse a pályázati folyamatokat:** Tervezzen felhasználóbarát finanszírozási kérelmezési eljárásokat, hogy ösztönözze a szervezetek széles körének részvételét.
- **A hatás nyomon követése és értékelése:** Mechanizmusok bevezetése a finanszírozott programok hatékonyságának értékelésére, biztosítva az elszámoltathatóságot és a folyamatos fejlesztést.

5. Európai együttműködés és tudáscsere

A határokon átnyúló együttműködés elősegítheti a bevált gyakorlatok fejlesztését és terjesztését:

- **Transznacionális projektek támogatása:** Ösztönözze az olyan kezdeményezéseket, mint a DiversAbility Circus projekt, amely elősegíti a különböző országok szervezetei közötti együttműködést.
- **A mobilitás és a csereprogramok elősegítése:** Az oktatók, művészek és résztvevők cseréjének elősegítése a tapasztalatok és módszerek megosztása érdekében.
- **Közös erőforrások fejlesztése:** Hozzon létre központosított platformokat az inkluzív cirkuszhoz kapcsolódó tantervek, képzési anyagok és kutatási eredmények megosztására.

6. Kutatás és bizonyítékokon alapuló gyakorlat

A szilárd bizonyítékok kiépítése támogatja az érdekképviselést és a programfejlesztést:

- **Longitudinális vizsgálatok elvégzése:** Fektessen be olyan kutatásokba, amelyek az inkluzív cirkusz hosszú távú hatásait vizsgálják a résztvevők fizikai, érzelmi és társadalmi jólétére.
- **A program hatékonyságának értékelése:** Szabványosított értékelési eszközök bevezetése az inkluzív cirkuszi programok eredményeinek értékelésére.
- **Eredmények terjesztése:** Ossza meg a kutatási eredményeket az érdekelt felekkel a szakpolitikai döntések és a programfejlesztések megalapozása érdekében.

Összefoglalva, az inkluzív cirkusz intézményi elismerésének és támogatásának hiányának kezelése sokrétű megközelítést igényel, amely ötvözi a politikai érdekképviselést, a közintézményekbe való integrációt, a professzionalizációt, a célzott finanszírozást, az európai együttműködést és a kutatást. Az inkluzív cirkusz

kulturális, oktatási és egészségügyi rendszerek szövetébe való beágyazásával biztosíthatjuk fenntarthatóságát, és maximalizálhatjuk a fogyatékossgal élő személyekre gyakorolt hatását Európa-szerte.

Következtetés

A fogyatékossgal élő fiatalok számára kialakított inkluzív cirkuszi gyakorlatok fejlesztése kritikus válaszúthoz érkezett. Európa-szerte szenvedélyes szakemberek, oktatók és szervezetek feszegetik a lehetőségek határait – bizonyítva, hogy a cirkusz a társadalmi befogadás, a személyes fejlődés és a közösségi szerepvállalás átalakító eszköze lehet. Ezek az erőfeszítések azonban túl gyakran elszigeteltek, alulfinanszírozottak, és nem támogatják őket a nagyobb intézményi keretek.

Ez a jelentés rávilágított azokra a rendszerszintű hiányosságokra, amelyek akadályozzák az adaptált cirkusz növekedését és fenntarthatóságát: a megközelítések széttagoltsága, a helyszínekhez és intézményekhez való korlátozott hozzáférés, a speciális képzés és a megfelelő felszerelés hiánya, valamint a strukturális elismerés és támogatás hiánya. Bár léteznek inspiráló bevált gyakorlatok, megisméltésük és kiterjesztésük összehangolt fellépést, beruházást és politikai elkötelezettséget igényel minden szinten – a helyi önkormányzatoktól az európai intézményekig.

Az itt felvázolt ajánlások stratégiai és holisztikus megközelítés felé mutatnak: együttműködési hálózatok kiépítése, inkluzív infrastruktúra előmozdítása, akkreditált képzési útvonalak létrehozása, az inkluzív cirkusz beágyazása a nemzeti és európai politikai menetrendekbe, valamint az innováció és a hatás hosszú távú finanszírozásának biztosítása. Ezek nemcsak gyakorlati lépések, hanem etikai követelmények is – a fogyatékkal élő fiatalok azon jogán alapulnak, hogy egyenlő alapon férjenek hozzá a kulturális, oktatási és társadalmi lehetőségekhez.

Cirkuszi szakemberekként, oktatókként, politikai döntéshozókként és civil társadalmi szereplőkként most közös felelősséggel kell szembenéznünk: a befogadást kivételből normává, projektből szakmánná, helyi kísérletek sorozatából pedig európai mozgalommá kell alakítanunk. A befogadó cirkusz víziója nem pusztán művészi innováció kérdése, hanem emberi méltóság, részvétel és hovatartozás kérdése. Legyen ez a jelentés egyszerre ütemterv és cselekvésre való felhívás egy befogadóbb, kreatívabb és méltányosabb jövő érdekében.

Ez a jelentés, *Cirkusz, fogyatékoság és befogadás: kihívások és utak a fenntartható növekedéshez*, az Erasmus+ DiversAbility **Circus projekt keretében készült** (projektszám: 2023-2-FR02-KA220-YOU-000178107).

A partnerek együttműködésének gyümölcse:

- **La Villa** (Franciaország) – Projekt koordinátor
- **LuneNuove** (Olaszország)
- **Cirkus La Bulle (CIK)** (Szlovénia)
- **Trapiti** (Szlovákia)
- **HJA – Magyar Zsonglőr Szövetség** (Magyarország)

Az Európai Unió finanszírozza. A kifejtett nézetek és vélemények azonban csak a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) nézeteit és véleményét. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem tehető felelőssé értük.

Publikáció részletei

Cím: *Cirkusz, fogyatékoság és befogadás: A fenntartható növekedés kihívásai és útjai*

Közzététel dátuma: 05/2025

Nyelvi változatok: angol, francia, olasz, szlovén, magyar, szlovák **Online elérhető:**

www.diversabilitycircus.org

Ezt a jelentést a **Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 nemzetközi licenc** (CC BY-NC-SA 4.0) alatt terjesztik.

Kapcsolat és további információk

Kérdéseivel, visszajelzéseivel vagy együttműködési lehetőségeivel forduljon a következő címre:

lavilla.association@gmail.com

www.diversabilitycircus.org

Építsünk egy befogadóbb jövőt mindenki számára – egyszerre csak egy cselekedetet.